

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
КАФЕДРА ЕСТРАДНО-ВОКАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

КУРСОВА РОБОТА

З методики викладання естрадного співу

На тему:

**«Вокальне виконання (естрадний спів),
як основа музичного виховання»**

Студентки 4 курсу МС-2020 групи
напряму підготовки _____

Маланюк Ірини Ігорівни

Керівник Струтинська Христина Василівна

Викладач естрадного вокалу

Національна шкала _____

Кількість балів: ____ оцінка: ECTS ____

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми полягає в тому, що наразі в усіх сферах життя та діяльності людини відбуваються кардинальні стрімкі зміни обумовлені соціальними, політичними, економічними чинниками, а також сучасними викликами, зокрема такими як пандемія COVID-19, а за нею й повномасштабне вторгнення в Україну.

Ці зміни стосуються насамперед культури – сфери реалізації творчого потенціалу людини. Сучасний стан культурної індустрії та поп-арту зокрема вимагає розробки нових концептуальних засад розвитку та ефективних підходів, рішень і методик їх реалізації.

Однією з важливих галузей музичної взаємодії є вокальне виконавство, особливо у формі естрадного співу. Цей вид мистецтва функціонує не лише як елемент розваги, а й як центральний компонент музичної освіти.

У цьому дослідженні належну увагу приділено технічним та емоційним аспектам естрадного виконавства та розглянемо вплив новітніх технологій на сприйняття та розвиток цього мистецтва. Ми також проливаємо світло на взаємодію естрадного співу з іншими сучасними жанрами та роль виконавців у трансформації сучасної музичної сцени.

Об'єкт дослідження є музичне виховання, зосереджене на вокальному виконанні, зокрема на естрадному співі.

Під час дослідження було застосовано такі методи : спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент, абстрагування, аналіз і синтез.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти формування музичних навичок у вокальному виконанні, враховуючи специфіку естрадного жанру.

Мета дослідження є аналіз та систематизація теоретичних та практичних аспектів вокального виконання, з фокусом на естрадному співі з застосуванням методик, які гуртуються на наукових дослідженнях, як важливому елементі музичного виховання.

Структура роботи – складається з вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний об'єм роботи становить 47 сторінок.

Виховання голосу людини – тонкий психофізіологічний процес створення співака митця. Естрадний спів несе великий музичний, духовний, культурний потенціал. Це не тільки кількість нот, акордів і фішок якими можна володіти, а те наскільки людина може відчувати музику за допомогою різних фарб, вміння передати емоцію, стан, свої почуття.

Ключові слова: естрадний спів, музика, музичне виховання, сучасні методики викладання вокалу, інформаційні освітні технології, типи навчання.

SUMMARY

The topicality of the topic lies in the fact that, at present, in all areas of human life and activity, drastic rapid changes are taking place due to social, political, economic factors, as well as modern challenges, in particular, such as the COVID-19 pandemic, followed by the full-scale invasion of Ukraine.

These changes primarily concern culture – the sphere of realization of human creative potential. The current state of the cultural industry and pop art, in particular, requires the development of new conceptual foundations of development and effective approaches, solutions and methods of their implementation

One of the important branches of musical interaction is vocal performance, especially in the form of pop singing. This art form functions not only as an element of entertainment, but also as a central component of musical education.

In this study, due attention is paid to the technical and emotional aspects of pop performance and we consider the impact of the latest technologies on the perception and development of this art. We also shed light on the interaction of pop singing with

others modern genres and the role of performers in the transformation of the modern music scene.

The object of research is musical education, focused on vocal performance, in particular, pop singing.

The following methods were used during the research: observation, comparison, measurement, experiment, abstraction, analysis and synthesis.

The subject of the study is the theoretical and practical aspects of the formation of musical skills in vocal performance, taking into account the specifics of the pop genre.

The purpose of the study is the analysis and systematization of theoretical and practical aspects of vocal performance, with a focus on pop singing using methods based on scientific research as an important element of musical education.

The structure of the work consists of an introduction, the main part, conclusions, a list of used sources, and appendices. The total volume of work is 47 pages.

Cultivating the human voice is a subtle psychophysiological process of creating a singer. Pop singing has great musical, spiritual, and cultural potential. It is not only the number of notes, chords and chips that you can own, but how much a person can feel music with the help of different colors, the ability to convey an emotion, a state, a feeling.

Key words: pop singing, music, musical education, modern methods of vocal teaching, information and educational technologies, types of training.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ ЕСТРАДНОГО СПІВУ.....	5
1.1. Історичні етапи розвитку вокального естрадного виконавства.....	5
1.2. Формування естрадного співка в процесі навчання.....	11
РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ ЕСТРАДНОГО СПІВУ.....	16
2.2. Використання новітніх технологій в процесі підготовки естрадного виконання.....	25
2.3. Розробки індивідуальних занять та методів формування вокальних навичок естрадного співу.....	30
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	38
ДОДАТКИ.....	41

ВСТУП

Актуальність теми. Наразі в усіх сферах життя та діяльності людини відбуваються кардинальні стрімкі зміни обумовлені соціальними, політичними, економічними чинниками, а також сучасними викликами, зокрема такими як пандемія COVID-19, а за нею й повномасштабне вторгнення в Україну.

Ці зміни стосуються насамперед культури – сфери реалізації творчого потенціалу людини. Сучасний стан культурної індустрії та поп-арту зокрема вимагає розробки нових концептуальних засад розвитку та ефективних підходів, рішень і методик їх реалізації.

Музика – могутня і чарівна сила, її вплив на серця людей, її роль в історії людства величезна. Минають століття, змінюються суспільства, але в усі часи і в усіх народів музика є постійним супутником людини протягом усього її життя. Однією з важливих галузей музичної взаємодії є вокальне виконавство, особливо у формі естрадного співу. Цей вид мистецтва функціонує не лише як елемент розваги, а й як центральний компонент музичної освіти.

Естрада – вид сценічного мистецтва розважального характеру, що поєднує в собі спів, хореографію, оригінальний жанр, театр, художнє читання тощо. З моменту свого виникнення і до сьогодні поп-арт користується великою популярністю серед широких верств населення завдяки своїй доступності, лаконічності, простоті художніх засобів, ефектності та близькості до проблем сьогодення.

Музичне виховання – це процес передачі і засвоєння музичних знань, умінь і навичок, спрямований на розвиток і формування музичних нахилів, умінь, смаків та ідеалів, спонукання людини до музично-естетичної діяльності. Метаморфози в сучасному музичному світі піддають поп-спів впливовому переосмисленню, яке розширює його масштаби та надає йому нових граней вираження. Термін сучасний спів, який включає різні музичні жанри, стає все більш поширеним. У цій роботі ми спробуємо зрозуміти роль вокального виконавства, з акцентом на естрадному співі, як основи музичної освіти.

Висвітливо його значення як засобу вираження, розглянемо особливості та розвиток цього жанру, а також розглянемо вплив естрадного співу на формування культурно-музичної ідентичності.

У цьому дослідженні ми приділимо належну увагу технічним та емоційним аспектам естрадного виконавства та розглянемо вплив новітніх технологій на сприйняття та розвиток цього мистецтва. Ми також проливаємо світло на взаємодію естрадного співу з іншими сучасними жанрами та роль виконавців у трансформації сучасної музичної сцени.

Метою курсової роботи є аналіз та систематизація теоретичних та практичних аспектів вокального виконання, з фокусом на естрадному співі з застосуванням методик, які гуртуються на наукових дослідженнях, як важливого елементі музичного виховання.

Об'єктом дослідження є музичне виховання, зосереджене на вокальному виконанні, зокрема на естрадному співі.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти формування музичних навичок у вокальному виконанні, враховуючи специфіку естрадного жанру.

Завдання роботи зумовлені розкриттям мети:

- дослідити історичні етапи розвитку вокального естрадного виконавства;
- проаналізувати особливості естрадного виконавства, як основи музичного виховання;
- розглянути особливості підготовки естрадного виконання в музичному вихованні;
- дослідити використання новітніх технологій в процесі навчання естрадного співу;
- розглянути розробки індивідуальних занять та методів формування вокальних навичок естрадного співу.

Структура роботи – складається з вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків. Загальний об'єм роботи становить 47 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ ЕСТРАДНОГО СПІВУ

1.1. Історичні етапи розвитку вокального естрадного виконавства

Вокальне виконавство на естраді представляє собою динамічне явище, яке постійно змінюється. Протягом короткого періоду свого розвитку цей мистецький напрямок став унікальним, з власною стилістикою, естетикою та поетикою.

Дослідження аспектів історії, теорії та практики вокального виконавства на естраді є актуальним завданням у галузі музикознавства через об'єктивні передумови. Сучасна музична естрада, яка включає в себе різноманітні жанри, стилістичні моделі та методи виконання, відокремилася від «високого» мистецтва. Однак критерії та методологічні підходи, що застосовуються до академічної музики, менше підходять для аналізу естрадного мистецтва.

Отже, актуальність нашого дослідження, спрямованого на вивчення характеристик вокального виконавства на естраді, яке є важливою частиною сучасної музичної культури, є очевидною. Не менш важливою є зростаюча зацікавленість фахівців-практиків у питаннях естрадного мистецтва. Впродовж багатьох десятиліть естрадне виконавство, і зокрема вокальне виконавство, відіграє значну роль у світовій та вітчизняній музичній культурі. У ХХІ столітті, в епоху четвертої науково-технічної революції, коли глобалізація і цифрова трансформація впливають на суспільство, популярність цього жанру стрімко зростає.

Роль естради в житті людини є предметом дискусій фахівців різних гуманітарних дисциплін: культурологів, соціологів, філософів, психологів, педагогів-музикантів тощо.

Найбільш універсальною є наступна класифікація функцій естради в суспільному житті:

- 1) функція спілкування, об'єднання і емоційного контакту між людьми;

2) функція релаксації (відпочинку), засіб і можливість відволіктися від побуту, повсякденних справ і клопотів;

3) розважальна функція, пов'язана з цікавим та корисним використанням вільного часу;

4) художньо-естетична функція, яка полягає у виховному впливі естради.

Естрадне мистецтво базується на таких основах:

- відкритість, що передбачає контакт з глядацьким залом, де публіка є партнером, а не стороннім спостерігачем;
- легкість обумовлює застосування засобів виразності, які доступні для сприйняття пересічною аудиторією;
- синтетичність естради полягає у поєднанні елементів різних видів мистецтв;
- лаконізм передбачає втілення художнього образу у стислій формі протягом короткого часового відрізка;
- імпровізаційність – це вміння реагувати на неочікувані події, які досить часто мають місце під час виступу естрадного артиста;
- мобільність – це здатність артиста здійснювати професійну діяльність за будь-яких умов та швидко реагувати на актуальні суспільні явища та процеси.
- індивідуальність артиста або «сценічний імідж» є головною візитівкою естрадного виконавця, за об'єднує оригінальну виконавську манеру, звучання голосу, зовнішній вигляд тощо.

Викладені у творі основи естради загалом стосуються всіх жанрів цього виду мистецтва. Українська естрадна пісня як самостійний музичний жанр, який інтегрує різні національні музичні традиції, виникла в 50-х роках минулого століття.

Національна естрада створена завдяки поєднанню музичних стилів сусідніх країн і впливу джазу, блюзу та інших жанрів Європи та США [11, с. 46].

У 1950-х роках звучали пісні відомих українських композиторів Майбород, особливої популярності набули Цегляр, І. Шамо, А. Кос-Анатольський, С. Сабадаш, В. Михайлюк та ін. Ці твори вирізнялися мелодійністю, ліризмом і гармонією класичної музики, а проста пісенна форма сприяла легкому запам'ятовуванню й підносила українську пісню на високий мистецький рівень.

Естрадна пісня 50–60-х років в Україні розвивалася під впливом іноземних культур і відчувала вплив творчості видатних митців В. Івасюка, С. Сабадаша, А. Пашкевича та ін. У цей період великою популярністю користувалися вокально-інструментальні колективи «Смерічка», «Червона рута», «Кобза», «Мрія», «Водограй», «Світязь» та інші, які сприяли розвитку національної культури. Їх музика відображала західні стилі та ритми в поєднанні з національними музичними стилями.

Серед основних суб'єктивних чинників розвитку української пісні слід виділити великий внесок Володимира Івасюка. Пісні цього видатного українського музичного творця, особливо «Червона рута» та «Водограй», стали справжньою класикою української естради.

Творчість В. Івасюка сформувала національний стиль в поп-музиці та надала безліч його композиціям статус еталонів української естрадної пісні. Багато з його пісень, зокрема балади, такі як «Мальви» вражають філософським осмисленням драматичних життєвих історій, нагадуючи за своєю художньою природою романси та сольні виступи академічних композиторів. Взагалі, пісні В. Івасюка можна вважати першими хітами в українській естрадній музиці.

Михайло Поплавський підтримує цю думку, наголошуючи, що українська естрада спирається на трьох основних складових: ансамбль «Смерічка», В. Івасюк та С. Ротару.

Наступний період розвитку української естрадної пісні (60–70-ті роки) відзначався збереженням елементів національної музичної спадщини. Велика кількість шедеврів української естради, таких як «Дикі гуси», «Чарівна скрипка» від Івана Поклада, «Червона троянда» від Андрія Горчинського, «Два

кольори», «Ясени» від Олега Білаша та інших, ґрунтується на етнічній музичній основі. Ці композиції залишаються актуальними і популярними серед прихильників різних поколінь української пісенної культури й до цього дня.

В 60–70-і рр. ХХ століття були сформовані художні принципи, на які і сьогодні мають орієнтуватися сучасні творці цього напрямку:

- це високі вимоги до поетичного матеріалу;
- органічне поєднання фольклорної і академічної традицій;
- творча адаптація елементів музичної стилістики, запозичених із західноєвропейської популярною музики;
- відкритість сучасним мистецьким впливам.

У вітчизняній естрадній музиці 70–80-х років виділялися виразні ліричні мотиви, які своїм змістом, музичною формою та характером були схожі на романс та народну пісню.

Українська естрадна пісня 80–90-х років характеризувалася різноманітністю стилів та художніх прийомів. У цей період естрада набула більш індивідуалізованого характеру, і з'явилися нові талановиті виконавці, такі як Н. Яремчук, В. Зінкевич, С. Ротару, М. Гнатюк, вокальний ансамбль Мареничів, дует «Два кольори» та інші.

Однією з характерних рис українського естрадного виконавства 70–80-х років було посилення видовищної складової на сцені під впливом зарубіжної естради. Такі відомі митці, як М. Яремчук, В. Зінкевич, О. Білозір, І. Бобул, Л. Сандулеса, А. Кудлай, В. Білонозко, П. Зібров, перетворилися з митців-аматорів на артистів-професіоналів, які домінували на сцені. Для їхніх творів було характерне вдале поєднання фольклорних елементів з інтонаційно-ритмічними особливостями сучасного музичного мистецтва. Це вивело українську естраду на новий рівень художньої виразності [21, с. 14].

Дев'яності роки минулого століття були складним часом, який призвів до радикальних змін у сфері популярної музики. У цей час на перший план виходить комерційний аспект масової музики і зароджується вітчизняна індустрія шоу-бізнесу.

Проголошення незалежності України, формування нових політичних, соціальних, економічних і культурних цінностей, а також зростання патріотичних почуттів у суспільстві сприяли розвитку української популярної музики. У цей період важливу роль у розвитку української популярної музики відіграли фестивалі. Такі легендарні фестивалі, як «Червона рута» та «Таврійські ігри» сформували кар'єру багатьох сучасних вітчизняних виконавців та гуртів (наприклад, Р. Лижичко, Н. Могилевської, О. Пономарьова, «Океан Ельзи» та ін.).

У цей період на українській сцені поширилися внутрішні та зовнішні інвестиції. Це призвело до необхідності роботи продюсерів і спеціалістів, які відповідали за створення і розвиток іміджу артистів і груп, а також їх популярності серед великої аудиторії.

Наприкінці минулого століття розвиток вокально-естрадного виконавства відбувався в напрямку створення мистецьких агенцій, продюсерських центрів, студій звукозапису та виробництва відеокліпів, компаній з технічної підтримки концертів тощо. Оцінка артистів української естради – виконуються на основі позиції своїх репертуарних композицій, визнаних у національних чартах, «фабриках хітів», телевізійних фестивалях, концертах і телепрограмах. Відомими митцями періоду становлення вітчизняного вокального естрадного мистецтва 80–90-х років стали такі знакові постаті як: Софія Ротару, Микола Гнатюк, Лілія Сандулеса, Оксана Білозір та молоде покоління співачок – Руслана Лижичко, Марія Одольська, Ірина Сказіна, Ірина Білик, Наталія Могилевська, Олександр Пономарьов, група «ВВ» та інші.

Співачка Руслана Лижичко стала переможницею пісенного конкурсу «Євробачення – 2004» і забезпечила Україні право проведення наступного пісенного конкурсу «Євробачення – 2005». Безумовно, перемогу Руслани зумовило гармонійне поєднання українського фольклору з потужною енергетикою танцювальної музики.

Мелодійне багатство, неповторний колорит і танцювальність карпатської душі представляють нашу країну українськими мелодіями та запальними

народними танцями в сучасних етнічних формах. Виступ Руслани з композицією «Дикі танці» критики, спеціалісти та глядачі визнали одним із найкращих у плані постановки вистави. У 2006 році за результатами конкурсу молода співачка Тіна Кароль увійшла до списку десяти найкращих поп-виконавиць Європи. Верка Сердючка посіла друге місце на пісенному конкурсі Євробачення 2007 р. Яскрава, незвичайна особистість Андрія Данилка та його героїні викликала захоплення своєю максимальною самовіддачею, харизматичною привабливістю, безпосередністю, неординарною зовнішністю та незвичайною позитивною енергетикою.

Участь вітчизняних артистів у міжнародному музичному проєкті «Євробачення», який представляє різноманіття музичної культури Європи, відзеркалює, що українська естрада, враховуючи свою національну самобутність, гідно представляє музичну спадщину України світові. Народ України доводить свою музичність і вокальну майстерність через цей міжнародний музичний форум.

У своєму розвитку українська естрада досить швидко пройшла значний шлях і стала багатшою завдяки видатним музичним шедеврам і талановитим виконавцям. Вона також здобула численні перемоги на міжнародній арені.

Підсумовуючи і об'єднуючи досягнення минулого і сучасності української естради, відзначається її важливий внесок у масову музичну культуру. Українська естрада, яка має коріння в народній музиці, успішно поєднує елементи джазу, блюзу, класики та романсу. За ідеями великих композиторів, таких як М. Лисенко, К. Стеценко та С. Людкевич, що використовували народні мелодії та створювали прекрасну музику, українська естрада завойовує серця широкої аудиторії. Геніальні українські композитори збагачують її новими ритмами, тембровою виразністю і інструментальним супроводом [5, с. 10].

Естрадна пісня, подібно до будь-якого іншого мистецького жанру, є неодмінно національним виразом, оскільки вона ґрунтується на внутрішньому музичному світосприйнятті та інтонаціях народу і має свої унікальні

особливості. Відповідно до викликів сучасної музичної глобалізації, українська естрада повинна балансувати між вимогами професіоналізму та глобальними стандартами, а також індивідуальним пошуком нових творчих форм і можливостей, які віддзеркалюють національну культуру.

Аналіз цього складного мистецького явища в історичному, мистецтвознавчому і культурологічному контекстах допомагає визначити ключові риси вітчизняного естрадного виконавства. Це важливо для збереження і систематизації цінної інформації і для покращення сучасних методик навчання естрадному вокалу.

1.2. Формування естрадного співака в процесі навчання

Естрадне виконавство об'єднує в собі низку мистецьких аспектів, включаючи вокал, хореографію, драматичне мистецтво. Отже, вокалісти, які обирають собі цей шлях, змушені вивчати не лише сольний спів, але і акторське мистецтво, хореографію, сценічне мовлення, музичну грамоту, а також грати на музичних інструментах. Усі ці аспекти вимагають постійної щоденної практики, яка здійснюється як на заняттях з викладачем так і самостійно.

Отже, для досягнення відмінної виконавської майстерності необхідно зміцнювати та удосконалювати вміння, які набуваються під час навчання з педагогом, через самостійну домашню роботу. У зв'язку з цим, настає гостре питання щодо підготовки вокаліста до самостійної діяльності, включаючи не лише вокальну, але й хореографічну, сценічну, акторську майстерність, звукорежисуру тощо.

На уроках естрадного мистецтва навчають екологічному співу, сценічному руху, акторській майстерності та досягненню вільності і впевненості в будь-якій ситуації, включаючи виступи на сцені. Такі заняття допомагають студентам орієнтуватися в складному світі, розвивати спільність з друзями і однодумцями, розширюють їхнє уявлення про світ і соціальне

середовище, допомагають у процесі соціальної адаптації та покращенні самосвідомості [4, с. 59].

Існують різні підходи до організації навчання естрадного вокалу, які включають в себе такі форми: гуртки естрадного вокалу, вокальні естрадні ансамблі, вокальні групи, шоу-групи, вокальні естрадні студії і інші. Зазвичай, в цих організаціях проводяться індивідуальні та колективні заняття з естрадного вокалу. Програма навчання включає в себе спільну працю кількох педагогів, особливо в естрадних студіях, де викладання вокалу, танців, акторської майстерності поєднуються.

Щодо особистості керівника вокального естрадного ансамблю та його відносин з дітьми, які займаються в ансамблі, важливо зауважити, що він часто виступає не лише як вчитель, який вчить мистецтву естрадного співу та сценічної поведінки, але і як друг. Надаючи дітям певну долю незалежності під час навчання, він допомагає розвивати їхню ініціативу і прагнення вчитися, створюючи партнерські відносини і підтримуючи співпрацю. Це сприяє збільшенню довіри дітей до себе та позитивно впливає на їхнє виховання.

Вибір репертуару має великий вплив на розвиток вокаліста та його творчих здібностей. Репертуар вибирається з урахуванням індивідуальних та вікових особливостей виконавця. Залежно від репертуару, обираються вправи та завдання для подолання труднощів та розвитку технічних навичок. Репертуар естрадного (сучасного) співу відрізняється від академічного не лише стосовно манери виконання, вокалізації і фонації, але й застосуванням сценічного вираження. Естрадний спів часто передбачає виконання сольних чи ансамблевих композицій під музичний супровід з використанням мікрофону та сценічної активності. Під час виступу об'єднуються вокальне виконання, танцювальні рухи та акторське вираження образу, включаючи міміку та пластику, створюючи враження цілісної сценічної постановки.

Дуже важливе оформлення. Крім того, всі ці засоби повинні бути використані для створення єдиного синтетичного зображення. У цьому полягає складність підготовки музичного естрадного номера. «Одна з головних

характеристик музичного естрадного номеру, вокального чи інструментального, – це специфіка спілкування з аудиторією. Артист естради завжди звертається до залу, до глядачів» [2, с. 105]. У кожному виконавці необхідно розкрити артиста, підкреслити його індивідуальність і підібрати репертуар, який відповідає тембру голосу і темпераменту співака.

Поп-співаки вчаться долати страхи, сором'язливість і невпевненість у собі та виходити на сцену справжніми артистами, спілкуючись із залом та намагаючись висловити свої ідеї. Вийшовши на сцену в якості артистів і виконавців і відчувши сценічні відчуття і задоволення від своєї гри, вони знають, що їм потрібно багато працювати над собою, щоб досягти успіху. Концертні виступи є стимулом для розвитку та спонукають до оновлення та розширення репертуару, щоб завжди залишатися у гарній формі.

Варто зазначити, що естрадне виконавство – це синтетичний вид музичної діяльності, який поєднує в собі хореографію, сценічний рух, акторську гру та ансамблеві форми музичного виконавства. Це також знайомство молодих артистів із сучасними студійними естрадними технологіями. Розглянемо ці аспекти докладніше.

Хореографічна творчість вокалістів-початківців грає велику роль у постановці естрадного номеру. Хореографія (у перекладі з грец. χορεία – хороводний танець, хоровод) – мистецтво твору та сценічної постановки танцю.

Сучасне естрадне мистецтво значною мірою підкреслює важливість хореографії. Виступи на сцені вимагають від вокаліста не лише майстерності вокального співу, але і вміння виконувати хореографічні елементи. Рухи вокаліста на сцені мають свої особливості: вони повинні допомагати вокалісту під час співу, бути гармонійними та не заважати йому. Крім того, рухи не повинні перешкоджати правильному диханню співака, а повинні виражати художній образ пісні та підкреслювати акценти у виконанні. Власна хореографічна творчість виявляється у розробці рухів та жестів для виконаної вокальної композиції, створенні хореографічних етюдів та виразному пластичному втіленні музики. Самостійні хореографічні тренування

допомагають розвивати музичний слух та вміння транслювати музичний зміст через рухи.

Початківці-вокалісти в естрадних вокальних номерах не тільки використовують свої вокальні навички, але й майстерність актора та сценічну мову. У виконанні пісень та арій із мюзиклів часто зустрічаються речитативи та діалоги. Театральний підхід виявляється у самостійному розробленні вокального образу, виборі костюмів, гриму та зачіски. Емоції виражаються мовою тіла, мімікою, жестами та характером рухів. Початківці-вокалісти здатні запам'ятовувати свої емоційні стани, відтворювати необхідні емоційні враження та включати їх у творчий процес. Важливим завданням є емоційний розвиток початківців-вокалістів, розвиток навичок і вмінь, пов'язаних із сценічною реалізацією музичних образів виконуваних вокальних творів.

Сучасні дитячі естрадні студії надають велику популярність сольному та груповому співу, що допомагає розвивати музично-творчі здібності учнів. Вокальні заняття включають в себе як індивідуальну роботу над сольним співом, так і групову роботу у вокальному ансамблі. Виступи в ансамблі викликають особливий інтерес серед початківців-вокалістів. Коли учні співають у дуетах, тріо або квартетах, вони взаємодіють один з одним, і ця взаємодія часто стає ефективнішою, ніж взаємодія «вчитель – учень». Самостійна робота в групах сприяє розвитку навичок самостійності та підвищує ефективність виконання завдань. Взаємне навчання та взаємопідтримка в групах сприяють позитивній мотивації навчання.

Спів у естрадному хорі є популярною формою роботи в естрадних студіях. У концертах та конкурсах, включаючи фінальний Гала-концерт, всі учасники-вокалісти виконують спільну пісню хором. Ця умова створює сприятливі умови для розвитку творчості учнів і вимагає від них володіння мистецтвом вокалу.

Підготовка вокалу для початківців співаків в естрадних студіях передбачає використання комп'ютерних технологій у педагогічному процесі.

Сучасні музичні кабінети оснащені пристроями для запису і відтворення звуку, а також мікрофонами і схожі на студію звукозапису.

Електронна музична творчість початківців співаків є складною частиною сучасної музичної культури та включає в себе інтеграцію комунікативних підходів під впливом історії з точки зору імпровізації, композиції, режисури звуку, обробки музики та програмування. Звукорежисерство та програмний дизайн надзвичайно збагатили та зробили доступнішими художні можливості музичної творчості [8, с. 88]. Інтеграція електронної музичної творчості в систему мистецької освіти відкриває нові можливості для оновлення змісту, форм і методів музично-освітньої діяльності, підвищення ефективності художньо-творчого процесу та розвитку творчості виконавців.

РОЗДІЛ 2. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ ЕСТРАДНОГО СПІВУ

2.1. Особливості навчання естрадному співу в музичному вихованні

У нашій країні вокальна педагогіка в естрадному мистецтві належить до числа мало розроблених галузей професійного навчання. Професійна підготовка естрадного співака вимагає глибокого розуміння різних дисциплін, включаючи фізіологію, акустику, психологію, педагогіку, музичну соціологію, естетику, лінгвістику і інші. Однак наявність комплексних досліджень, які б охоплювали всі аспекти виховання естрадних співаків, є недостатньою.

Вокальна педагогіка є науково-практичною галуззю, яка розробляє методи, засоби і технології підготовки професійних співаків. Проте педагог, який працює зі співаками, грає важливу роль у цьому процесі. Його професійність, особистісні якості, глибокі фахові знання і професійна інтуїція є важливими факторами успішної підготовки вокалістів.

Підготовка естрадних вокалістів ставить перед педагогами складні завдання, вирішення яких потребує великого досвіду та індивідуального підходу до розвитку творчих здібностей.

У естрадному вокалі, де використовується мікрофон, вокалісти можуть працювати з меншим імпедансом, особливо якщо голос не відзначається великою силою. Проте важливо пам'ятати, що слабкий імпеданс є лише однією з характерних особливостей естрадного вокалу, і важливо розуміти його значення в жанровій фонації. Найважливішими компонентами вокально-технічної підготовки сучасного естрадного співака є:

- техніка звукоутворення;
- координація внутрішньослухових уявлень і їх втілення у спів;
- відпрацювання «механізмів» дихання;
- нейтралізація роботи м'язових «затисків» в процесі співу;
- вироблення рівності звучання голосу на всьому діапазоні;

- формування правильної позиції резонаторних відчуттів;
- вироблення чіткої дикції тощо.

В естрадному виконавстві також важливим чинником є зовнішня експресія, тобто комплекс невербальних засобів впливу на аудиторію.

У зв'язку з цим підготовка співака повинна спиратися на методи виховання емоційно-чуттєвої сфери вокаліста засобами акторської майстерності, одним з найважливіших складових якого є експресія, що включає в себе:

- жестикуляцію;
- міміку;
- пластичну виразність (рухи тіла);
- здатність за допомогою зовнішньої атрибутики і на основі поставленого голосу створювати в процесі виконання вокального номеру ту атмосферу, яка сприяє не тільки емоційно-чуттєвому сприйманню музичного твору, а й формуванню художнього смаку у слухачів [35, с. 142].

Формування навичок естрадного вокалу – це процес, спрямований на розвиток співочого голосу, включаючи в себе вправи для поліпшення дихання, контролю над голосоутворенням, підтримання чистої інтонації, покращення дикції та опанування виконавської культури, включаючи режими звукоутворення та характерні для різних музичних стилів вокальні ефекти.

В естрадному жанрі вербальний аспект може бути більш пріоритетним за музичний. Текст пісні несуть велике значення, як інформаційно-естетичний компонент. Це призводить до синтезу мовленого слова та музики, де зустрічаються складні фрази, які потребують вправної роботи над диханням. Крім того, в естрадному співі особливий акцент робиться на чіткій дикції, оскільки текст відіграє важливу роль в популярних піснях.

Розвиток виразності в естрадному співі призвів до розширення виконавських можливостей. В контексті співу можуть використовуватися різні виразні елементи, такі як вигуки, речитатив, шепіт і т.д. Таким чином, дикція у

вокальному виконавстві не лише допомагає розкрити музичний образ, але також виступає як засіб виразності.

Контролювати свій голос, але співати вільно – той завітний стан володіння своїм голосом, до якого прагнуть усі співаки. Коли високі ноти летять і звучать соковито, коли низи не «провалюються» на фоні високих нот і звучать так само зібрано і легко, коли є повна свобода у виспівуванні складних мелодій і в артикулюванні тексту, коли спів, простими словами, це в кайф.

Навички естрадного вокалу можна поділити на технічні, пов'язані з коректним використанням голосового апарату, та виконавські, пов'язані з передачею почуттів і емоцій під час виконання, володіння режимами звукоутворення, характерними для різних стилів естрадної вокальної музики.

Опираючись на сучасні методики викладання вокалу, які ґрунтуються на наукових підходах (EVT, CVT, DVT), при підготовці сучасного естрадно вокаліста потрібно керуватися наступними принципами:

- психологічний стан;
- фізіологічний стан;
- освоєння вокальних структур (формочок);
- основи м'язово-хрящового контролю;
- основи базового музичного слуху. Базова музична теорія + ритміка;
- поглиблений м'язово-хрящовий контроль;
- поглиблене пропрацювання слуху + ритміка;
- артистизм.

Щоб оволодіти вокальними принципами, потрібно визначити, який тип навчання підходить вокалісту для сприйняття і розуміння інформації.

Типи навчання:

- Дискретний (логічні пояснення);
- Фізичний/кінестетичний (потребує необхідних фізичних відчуттів);
- Аудіуальний (потрібно почути);
- Візуальний (потрібно побачити);

- Образний (потрібно уявити).

Всі типи навчання можуть існувати в якомусь більше ступені, в якомусь менше. Досить важливо є розвивати всі типи сприйняття.

Розвиток вокальних навичок у дітей під час вокальних занять відбувається завдяки застосуванню конкретних методів. В вокальній педагогіці це означає набір вказівок, порад і рекомендацій, виконання яких поступово призводить до розвитку співочої техніки, яка відзначається необхідним діапазоном, гучністю та тембром голосу без перенапруження голосового апарату.

Методи впливу на роботу голосового апарату в процесі формування навичок естрадного вокалу можуть бути поділені на дві категорії: прямий, який передбачає безпосереднє впливання на окремі частини голосового апарату (ці методи включають в себе вправи, спрямовані на свідому роботу над конкретними м'язами голосового апарату), та непрямий вплив, де поліпшення функціонування окремих частин голосового апарату досягається через проміжні дії, які, наприклад, сприяють оптимальному положенню гортані.

Зазвичай процес формування навичок естрадного вокалу розділяється на дві стадії. Перша стадія орієнтована на створення «базових» вокальних навичок. Вона включає роботу над диханням, координації змикання голосових зв'язок, вирівнюванням та розширенням діапазону, розвиненням тембрової насиченості, чіткістю дикції та стабільності голосу під час співу. Друга стадія фокусується на роботі з музичним матеріалом, де набувають навичок виконавської майстерності, звукоутворення, майстерності використання вокальних технік та прийомів, роботи над художнім образом [19, с. 61].

Трохи про регістри. В сучасних вокальних методиках голос все рідше ділять за принципом «грудний» чи «головний». Часто ви почуєте «товста маса» та «тонка маса». Власне «хедвойс» це тонка маса, або «тонкі зв'язки». Мікс це не зовсім регістр, це техніка. На високих нотах «мікс» це та сама тонка маса, але з іншою «формочкою» або іншою позицією. Якщо в хедвойсі ми працюємо

«гудковим» наче круглішим звуком, то в міксі шукаємо звук «ширший» і трохи «різкий».

Головний голос або хедвойс – для дівчат це вищий і легший звук, який часто асоціюється з академічним (оперним) вокалом, але оперний звук має свої технічні нюанси, сам «хед войс» це якісний дзвінкий звук, але легкий по відчуттях. Іноді в дуже емоційній розмові дівчата можуть переходити на такий вищий звук. А от для чоловіків такий звук взагалі здається «чужим голосом», бо він для них дуже незвичний, чоловіки майже ніколи ним не користуються і опанувати його може потягнути трохи більше часу, але так само важливо! Тому, хлопцям, потрібно розспівувати свій «хедвойс», щоб досягти гнучкості і свободи у вокалі!

Однаково і чоловікам і жінкам потрібно цей головний звук розспівати – чим якісніший і плотніший він стане, тим краще для вашої вокальної техніки, і взагалі, на мою думку, і не лише мою, це невід’ємна складова крутих високих нот.

Естрадне вокальне виконавство характеризується використанням різних режимів звукоутворення. Фактично ці режими звукоутворення сформувалися завдяки правильній вокальній механіці, яка ґрунтується на наукових дослідженнях, які в свою чергу постійно вдосконалюються. Прогресивні та новітні методики дають змогу розуміти роботу голосового апарату з наукової точки зору, застосовувати ці знання на практиці.

Резонанс це фізичне явище – коли звук «само-підсилюється» у порожнинах, в яких є отвір у зовнішній простір з повітрям. Це може бути ваза, або дека гітари, і, так само – голова людини. Людина наділена унікальним вокальним апаратом, завдяки якому вона може пародіювати тисячі різних звуків. Як? Все завдяки вмінню змінювати форму своєї «вази» (порожнин в голові та шії) – навіть міліметри зміни положення язика, висоти гортані, м’якого піднебіння кардинально впливають на фарбу звуку. Між матовим та різким звуком існує ще безліч відтінків, які людина може створити.

Позиція це «сет-ап» або налаштування звуку, яким співає вокаліст. Ми чуємо різноманіття звуків коли слухаємо як співає Вітні Хюстон чи Сем Сміт – ми можемо почути белт, cry, twang, фальцет, кругліший звук, ширший, матовіший, повітряніший, гучніший різкіший, гучніший ніжніший... безліч варіантів. Всі ці варіанти – і є різними вокальними позиціями. Тобто одна вокальна позиція – один тип звуку. Можна ще сказати – формочка звуку. А ще англійською часто звучить слово placement – тобто, дослівно, в яку формочку ви свій звук поміщаєте (placement of your sound).

Можна виділити кілька основних (базових) вокальних технік.

Мікст – це спів на тонкому змиканні зв'язок, але з додаванням різних ефектів, наприклад: звуженням гортані, нижчому її положенні, нахилом щитоподібного хряща, середнім становищем м'якого піднебіння. Якщо ефекти не додавати, то мікст вийде глухим, не яскравим і тембрально сильно відрізнятиметься від белтинга. Адже головне завдання вокаліста заспівати ноти за межами регістру товстого змикання так само яскраво та потужно.

Твенг. CVT показали, що твенг є абсолютно завжди, коли співаєш. Вони називають це необхідний твенг. Твенг – це звуження в горлі, яке допомагає зробити звук рівнішим і комфортнішим, плюс захищає зв'язки. І чим вища нота, тим більше твангу для неї потрібно.

Твенг буває оральним та назальним. Назальні співи ідеальні при розігріві голосу, але вони не дають голосу необхідного об'єму. При цьому звучання виходить досить гучним та дзвінким, але дещо плоским. При оральному твангу резонування голосу відбувається в роті. За такого виконання в голосі з'являється сила і міць. Цей прийом використовують багато професійних оперних співаків.

Рінг – різновид твенгу. Характеризується зжатию коренем язика. Рух кореня язика назад дає відгук в надгортанник і тим самим надгортанник стає ближче до черпаловидних хрящів, це дає змогу змінити акустику нашого звуку. Рінг по звучанні не такий дзвінкий, як тванг і дуже часто можна зпутати цю

техніку з пониженням гортані, адже саме звучання є специфічне, але за допомогою нього можна досягти глибини і об'єму в вокалі.

Край – (імітація плачу). Вокальна техніка, яка використовується при співі високих нот. Яскравим прикладом є спів діснеївських принцес. Одним із головних аспектів техніки є положення гортані, відбувається нахил щитоподібного хряща, якісний, зібраний звук на тонкі масі змикання голосових зв'язок, високе м'яке піднебіння, розслаблена нижня щелепа яка допомагає округлити звук і анкерування. Звук на межі оперного (округлого, купольного) та поп звучання (відкритого, світлого), акуратний, красивий, дзвінкий, але при цьому вже мікстовий не такий повітряний, як оперний звук.

Фальцет – це вокальний прийом (звук з повітрям), ніжний, спокійний, приглушений не дзвінкий, найкраще ми його розпізнаємо на високих нотах, хоча насправді фальцет може бути і внизу. В нас називають такий звук, низький з повітрям – субтоном, але насправді американська модель дослідження голосу каже, що це один і той самий звук, тобто однакова техніка його видобування, який широко використовується в сучасній музиці.

Белтінг. Вокальний крик – один з найскладніших вокальних прийомів, який дозволяє співати високі ноти повним, грудним звуком. Характеризується нахилом персневидного хряща, анкерування (стабілізація) м'язів торсу, спини, шиї, голови, високим положенням гортані, товстою масою зв'язок з щільним змиканням без повітря у звуці. Цей непростий вокальний прийом потребує значної підготовки вокаліста, адже в основі лежать інші техніки, такі як: тванг, соб, мікст хед войс, та інші, які потрібно освоїти та контрольовано відтворювати [23, с. 167].

Тремтячий голос, вокальні затиски, не вдається взяти високі ноти, заспівати тихо рівним щільним звуком, є труднощі в проспівуванні довгих фраз – такі проблеми виникають через відсутність або недостатню вокальну опору співака. Опора – це здатність зберігати рівномірний натиск повітря, що видихається. Важливо, що вокальна опора нерозривно пов'язана з анкеруванням.

Анкерування у вокалі (від англ. «якір») – це використання великих м'язів голови, шиї, тіла для підтримки звукового потоку та дрібних м'язів голосових зв'язок. Іншими словами анкерування (стабілізація) допомагає перенести напругу з голосових зв'язок і з діафрагми на інші великі м'язи голови, шиї та тіла.

Підтримка – це: вміння затримати видих; відкладання видиху; свідомий контроль над видихом; кількість енергії; баланс руху і супротиву.

У процесі навчання вокалу ми часто чуємо такі рекомендації: «не напружуй шию, плечі», «розслабся». Однак не так однозначно. У нашому тілі багато м'язів. Необхідно диференціювати момент фіксації організму, його зібраності та момент затиску.

Вібрато відіграє велику роль у вираженні почуттів та емоцій в естрадному співі. Воно виражається у ритмічних пульсаціях і сприймається на слух як особливість тембру звуку, впливаючи на естетичне сприйняття звуку. Звук без вібрато часто характеризується слухачами як «прямий», тоді як з вібрато – як «живий», «приємний», «ласкавий». З акустичної точки зору, вібрато включає в себе модуляцію основних параметрів звуку, таких як частота основного тону, амплітуда і спектр.

Важливо відзначити, що характер вібрато може змінюватися в залежності від різних факторів, таких як основний тон, сила голосу, тривалість звучання і емоційний стан співака.

Щодо **мелізмів** – багато вокалістів прикрашають виконання популярних пісень мелізмами, які можуть бути включені в композицію або створені самими співаками. Мелізми додають різноманітності та виразності виконанню та є важливою частиною естрадного співу [30, с. 90].

Як існує емоційний інтелект, так само існує музичний, а ще існує емоційно-музичний інтелект – коли ти знаєш як користуватись емоцією і голосом, як одним цілим. Мелізматика є потрібним інструментом у вокальному арсеналі – збагачує спів, робить його динамічнішим, відкриває нові музичні грані.

Ще однією важливою складовою естрадного артиста, безперечно, можна вважати артистизм, а саме творче вміння за допомогою акторської гри перетворювати музичний твір у яскраве та виразне втілення.

Суть мистецтва співака полягає в його здатності впливати на публіку і підкорювати її своєю грою. Для цього потрібне не тільки глибоке психологічне розуміння музичного твору, а й уміння підпорядкувати слухача своїй творчій волі, створюючи тим самим так званий «художній магнетизм».

Сценічне мистецтво естрадного співака тісно пов'язане із сценічним мисленням. Глибокі, багатогранні почуття, емоційне наповнення пісенного твору виникають на сцені завдяки творчому та організованому образному мисленню артиста. Саме через цей процес артист може створити програму, яка впливає на психологічний стан слухача, переносячи його в іншу реальність і запрошуючи до нових переживань, що створює особливу мистецьку віртуальну реальність.

На нашу думку, естрадний співак, так само як і драматичний актор, не може виступати перед глядацькою аудиторією, не перебуваючи в відповідному психоемоційному стані. Тому виникає питання щодо важливості глибокої артистичної підготовки вокаліста і опанування акторської психотехніки.

У сучасних програмах професійної підготовки естрадного виконавця відзначається необхідність розширення спектру навичок та вмінь, що виходить за рамки вокальної майстерності. Сучасний співак має бути гнучким в прояві своєї творчості, і це включає в себе володіння драматичним мистецтвом, основами хореографії, здатність створювати та підтримувати свій сценічний образ, а також розуміння основ менеджменту і медіа-технологій.

Незважаючи на цю різноманітність навичок, які сприяють успішному виступу, варто пам'ятати, що у будь-якому музично-художньому жанрі залишаються ключові аспекти. Вони включають в себе професіоналізм у виборі та виконанні репертуару та розвинуту індивідуальну виконавську манеру артиста. Збереження та розвиток вокальної та виконавської індивідуальності є

однією з ключових завдань педагога, що працює з молодими виконавцями в галузі естрадного вокалу.

2.2. Використання новітніх технологій в процесі підготовки естрадного виконання

З моменту свого виникнення та розвитку як одного з напрямків світової музичної культури вокальне естрадне мистецтво є одним із найпопулярніших сценічних жанрів, що приваблює широке коло шанувальників і послідовників. Тривалий шлях творчого пошуку призвів до переосмислення місця та значення естрадного співу в сучасному суспільстві та культурі. Нині цей жанр мистецтва активно проникає в музичне середовище як повноцінне естетичне явище зі своїми жанрово-стильовими особливостями, музичним інструментарієм та арсеналом художніх засобів [3, с. 69].

У сучасних умовах розвиток естрадного виконавства як мистецтва та процес підготовки сучасних співаків беззаперечно залежить від впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та електронних освітніх ресурсів (ЕОР).

Постійна потреба в оновленні змісту та оптимізації процесу формування професійних компетентностей зумовлює активну інтеграцію сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та розширення використання електронних освітніх ресурсів в умовах інформаційного освітнього середовища.

ІКТ та ЕОР дозволяють максимально персоналізувати характер навчальної діяльності залежно від характеру, темпераменту, фізіологічних особливостей, таланту та трудової діяльності. Його використання в музично-педагогічній підготовці є, з одного боку, наслідком загальної комп'ютеризації сучасного суспільства, а з іншого – потужним ресурсом, який дозволяє значно інтенсифікувати навчальний процес. Окремо слід виділити інтеграцію різних напрямів педагогічної діяльності: історії та теорії музики, звукового

оформлення, аранжування, сприйняття та інтерпретації нот, технічних засобів навчання, естрадного співу, вокальних та вокально-інструментальних ансамблів та ін. [16, с. 58].

Ця проблема набуває особливої актуальності сьогодні, у час гострих соціальних викликів, зокрема пандемії, спричиненої COVID-19, а згодом війни в нашій державі, яка спричинила стрімкі та кардинальні зміни у багатьох сферах людської діяльності, насамперед в освіті та культурі.

Інформаційно-комунікаційні технології в музичній освіті є предметом цілеспрямованого дослідження в багатьох провідних освітніх закладах: Institut de Recherche et Coordination Acoustique / Musique (IRCAM) і Centre d'Etudes Mathématiques et Automatique Musicales (CEMAMu) в Парижі; Center for Computer Research in Music and Acoustics (CCRMA) Стенфордського університету; San Diego Supercomputer Center (SDSC) Каліфорнійського університету та ін.

Сьогодні активно створюється нове освітнє середовище, яке включає комп'ютери, програмне забезпечення, мультимедіа та Інтернет. У цьому контексті розробляються нові педагогічні методи вирішення проблем музичного виховання.

Проаналізуємо найбільш поширені та ефективні електронні освітні ресурси, які використовуються при підготовці сучасних співаків до професійної діяльності.

Згідно з визначенням Міністерства освіти і науки України, електронні освітні ресурси – це навчальні матеріали та засоби, представлені в електронній формі, розміщені на відповідних платформах чи цифрових носіях і призначені для підвищення ефективності навчального процесу [21, с. 85].

Проблема використання електронних освітніх ресурсів (ЕОР) на уроках музики, особливо на уроках естрадного співу, має багато аспектів. Електронні освітні ресурси, на нашу думку, сприяють більш комплексному використанню навчальних методів та реалізації їх потенціалу. Застосування ЕОР сприяє

успішному засвоєнню навчального матеріалу та активізує процес розвитку творчих здібностей.

Комп'ютер пропонує широкі можливості для творчого пошуку. Великий навчальний потенціал мають різноманітні комп'ютерні програми та електронні навчальні ресурси, які використовуються на уроках естрадного співу. Одні з них виконують роль «тренажерів», інші забезпечують доступ до інформації (електронні бібліотеки), треті служать для контролю власної успішності, четверті стають засобами спілкування між викладачем і студентом.

Практика показує, що використання комп'ютерних програм для підвищення ефективності навчання естрадному вокалу дозволяє досягти різних цілей, таких як: підвищення мотивації до навчання, оптимізація часу шляхом вирішення енерго та трудомістких завдань та використання модулів для перевірки рівня знань та умінь.

Давайте розглянемо педагогічний потенціал різних видів електронних освітніх ресурсів у загальному плані, враховуючи їх включення в навчальний процес підготовки майбутніх естрадних співаків. Серед простих електронних освітніх ресурсів варто відзначити гіпертекстові, які можуть включати електронні бібліотеки, бази даних, а також плагіни з цифровими записами естрадного вокалу.

Серед найбільш поширених ЕОР, які використовуються в процесі музично- педагогічної освіти, виділимо наступні:

- електронні книги у форматі fb2 (для роботи на персональних гаджетах: смартфоні, планшеті, електронній книзі), перегляд яких здійснюється у програмі CoolReader;
- електронні підручники (ЕП), які завантажуються будь-яким браузером;
- освітні відеофільми та відеолекції, частина яких розміщена на популярному відеохостингу YouTube;
- підручники та періодичні видання у PDF форматі тощо [27, с. 43].

Використання таких ресурсів може значно підвищити професійний розвиток починаючого поп-співака. Зокрема, цінним інтерактивним джерелом

знань у галузі вокального мистецтва можуть стати різного роду електронні бібліотеки та гіпертекстові бази даних. Майбутні естрадні співаки отримають можливість вивчати історичні, теоретичні та мистецькі аспекти різних стилів і напрямів популярної музики, що сприятиме більш системному підходу до власного виконавства.

Категорія електронних освітніх ресурсів також включає інтерактивні підручники та посібники, включно з відео, розробленими для вивчення досвіду видатних співаків і педагогів. Ці ресурси містять цінну інформацію від людей із великим досвідом у сфері поп-вокалу. Відеошколи, медіауроки та інші матеріали, розміщені в Інтернеті, мають важливе навчальне значення, оскільки вони не лише дають теоретико-методологічну базу виконавської діяльності, а й дозволяють зануритися у творчий процес відомих виконавців та вокальних педагогів та проаналізувати свої вказівки і навіть намагаються реалізувати їх на практиці [36, с. 173].

При підготовці співака-початківця корисні також різноманітні музичні редактори, комп'ютерні мікшери, мобільні додатки для сольного та ансамблевого співу, генератори мінусових фонограм тощо.

Сутність та функціональні можливості інтерактивних музичних редакторів (Adobe Audition, WaveLab Elements, Audacity, osenaudio, TwistedWave Online та ін.) достатньо детально висвітлені у спеціальній музикознавчій, технічній та методичній літературі, оскільки електронні освітні ресурси такого типу дають можливість зручно створювати власні музичні твори та аранжування.

Електронні освітні ресурси, що відносяться до тренінгового типу – вокальні тренажери (<https://clever-singing.com/>), також різні програми, які діагностують звуковисотність і чистоту інтонування, мають вузькопрактичний характер. Вони спрямовані на вдосконалення конкретних умінь і навичок естрадного співу.

Електронні тестові ресурси є не менш важливими для продуктивної роботи педагога, який веде заняття з класичного вокалу. Такі ресурси

включають в себе віртуальні практикуми, бліц-опитування та модулі для перевірки знань. Використання цих інтерактивних ресурсів сприяє оптимізації навчання та засвоєнню конкретних знань і навичок у галузі класичного вокалу.

Віртуальні практикуми дозволяють ставити завдання та швидко знаходити їм рішення, визволяючи час для більш глибокого вивчення вокальних творів. Модулі для перевірки знань використовуються для тестування інтелектуального рівня учнів. Цей механізм може включати інтерактивні питання, пов'язані з особливостями професійної діяльності класичного співака.

Враховуючи можливості електронних освітніх ресурсів у професійній вокальній підготовці, важливо підкреслити, що інформаційно-комунікаційні технології сьогодні є необхідною частиною навчального процесу. Використання електронних ресурсів дозволяє вчителям застосовувати різноманітні методи та форми навчання з використанням цифрових матеріалів та засобів: тексти з енциклопедій, наукові статті, відео та аудіофрагменти, мультимедійні приклади, оптимальні вокальні вправи тощо.

На нашу думку, з точки зору повсякденної практики уроків естрадного співу, широке використання електронних освітніх ресурсів, таких як мобільні додатки для сольного та ансамблевого співу та вокальні тренажери (Refest Rich, Smule, Vanido, Vo Saberru, Yousisian тощо).

Так, зокрема, додаток Smule надає можливість співати та записувати відео виконання композицій, виконувати пісні у форматі караоке, використовувати аудіо ефекти та відеофільтри, а також переглядати відео інших професійних виконавців та співаків-аматорів.

На основі аналізу електронних освітніх ресурсів, які існують на сьогодні та використовуються в музично-педагогічній освіті, особливо в процесі підготовки сучасного співака, ми дійшли висновку про сенс і актуальність їх використання в навчальному процесі.

Сучасні ЕОР мають значний арсенал для вдосконалення виконавських можливостей майбутніх естрадних співаків, значно доповнюють і розширюють можливості традиційної підготовки естрадного вокалу.

Усе більш очевидною стає нагальна потреба у створенні інформаційного освітнього середовища, яке слугуватиме найбільш оптимальною системою надання освітніх послуг у сучасних умовах.

У зв'язку з цим, актуальним завданням стає формування у майбутніх вокалістів крім суто виконавсько-сценічних умінь, наступних навичок:

- переклад інтерактивної (візуальної, аудіальної) інформації в художню;
- вибір оптимального інформаційного (електронного) джерела інформації за допомогою порівняння і зіставлення інформації з різних ресурсів;
- використання електронної бази даних освітнього характеру, в тому числі фондів електронних бібліотек;
- робота з інформацією у мультимедіа-джерелах, аналіз і застосування на практиці інтерактивних ілюстративних матеріалів для вивчення тієї чи іншої навчальної дисципліни, які входять до змісту підготовки майбутнього вокаліста до виконавської діяльності у сфері мистецтва естради;
- володіння методами роботи у спеціалізованих комп'ютерних програмах;
- застосування електронних освітніх ресурсів для відтворення музичної інформації в процесі занять, орієнтованих на освоєння естрадного вокалу [3, с. 71].

Зазначене коло питань, що було окреслене у даному розділі, вважаємо одним з найбільш перспективних напрямків подальших науково-методичних пошуків.

2.3. Розробки індивідуальних занять та методів формування вокальних навичок естрадного співу

Теоретичне обґрунтування важливості використання традиційних і специфічних методів формування вокальних навичок надихнуло на практичне

їх впровадження під час розвитку вокальних навичок і розробки індивідуальних занять для учасників студії естрадного співу. Ми розглянемо питання практичного застосування комплексного використання традиційних і специфічних методів для формування вокальних навичок.

Навчання дітей співу є складним процесом, і воно потребує від педагога високої професійної кваліфікації. Педагог повинен мати глибокі знання законів голосоутворення та розвитку дитячого голосу. Робота з дитячим голосом ставить перед педагогом особливі завдання, оскільки голос дитини змінюється фізіологічно з віком, зокрема за діапазоном, силою та тембром.

Розвивати голос, означає розкривати всі найкращі властивості голосу кожної людини, вдосконалюючи його навички до досягнення необхідних якостей і тембральних відтінків. Вокальний спів включає в себе психофізіологічний процес, який пов'язаний з різними емоційними станами дитини та має глибокий вплив на її емоційну сферу та розумовий розвиток. Вокал покращує основні психологічні функції дитини, і навчання естрадного співу в будь-якому віці стає головним інструментом її виховання та розвитку.

Під розвитком дитячого голосу розуміють якісні та кількісні зміни у стані голосового апарату та формуванні вокальних навичок. Це включає в себе розвиток навичок співацького дихання, звукоутворення, артикуляції, слухового сприймання та навичок емоційно-виразного виконання.

Важливість чистої інтонації в пісні, залежить від коректної і здорової співочої роботи, через правильну техніку та прибирання зажимів. Підтримка (стабілізація) дозволяє відпустити напругу в голосових зв'язках, плечових суглобах, шийному відділі та нижній щелепі, надаючи голосу свободу.

Коли мовленнєвий апарат працює правильно і немає обмежень у русі нижньої щелепи, утворенні звуків і утриманні однієї позиції, регістри голосу легко поєднуються. Загалом, тіло вокаліста повинно бути вільним, як під час співу, так і в русі, і в мові.

Існують традиційні та специфічні методи формування вокальних навичок, які були розглянуті в попередніх розділах. Важливо пам'ятати про системність

та послідовність у заняттях і репетиціях, оскільки це суттєво впливає на результати розвитку вокальних навичок. Додаток А містить розробку заняття з естрадного співу [30, с. 62].

В процесі співу формуються такі важливі риси особистості, як воля, організованість та витримка. Вплив співу на моральний розвиток проявляється в тому, що пісні несуть певний зміст та відображають ставлення до нього. З іншого боку, спів розвиває здатність співчувати емоціям та душевному стану інших людей, що виражено в музиці.

У процесі співу стимулюються і розумові здібності учнів. Сприйняття музики вимагає уваги та спостережливості. Діти, слухаючи музику, аналізують звуки мелодії та акомпанементу, розуміють їх виразне значення, а також вивчають структуру пісні і порівнюють музику з текстом.

У цих рекомендаціях представлені методи, прийоми та вправи, які сприяють розвитку вокальних навичок та підготовці вихованців до виконання естрадних пісень.

Робота над диханням, витривалістю та контролем над звуком, а також над тембром і чистотою інтонацією є важливими. Дитячі голоси повинні ставати більш виразними та сильнішими. Розвиток музичної пам'яті, ознайомлення з різними жанрами (включаючи джазовий, поп-роковий, народний та оперний вокал) і стилістикою виконання є важливою частиною навчання. Необхідно робити голосові зв'язки більш гнучкими та здатними виконувати складні мелізми та виразно виражати почуття у піснях.

Перш ніж приступити до пошуку індивідуального звучання майбутнього естрадного співака, необхідно оволодіти елементарними технічними навичками мистецтва співу. Ці навички включають: підтримку, основи вокального дихання, високу звукову позицію, ведення голосу (*legato*, *non-legato*, *staccato*), звукову атаку, невимушене ведення голосу, стиль кантилени та речитативу, звукову динаміку, вокальну артикуляцію, чітку дикцію та характерні будь-які специфічні техніки співу, застосовні до різних жанрів поп-музики.

Вокальні навички можна поділити на два рівні:

1. Вокальні навички для естрадних співаків-початківців;
2. Вокально-технічні навички для розвинутих співаків-початківців.

Для розвитку вокальної техніки естрадних співаків-початківців найефективнішими існують наступні форми навчальної роботи (застосовуються в комплексі):

- вправи для вокального дихання;
- сценрух (хореографія); тренування дихання в процесі руху;
- ансамблевий спів, що формує «дисципліну голосу», уміння підпорядковувати його різноманітним акустичним фонам;
- робота з мікрофоном.

Існує два основних типи вокальних вправ: розігрів голосу та вправи на вокальну техніку. Розігрів дозволяє підготувати зв'язки до інтенсивної напруги у процесі виконання, налаштувати координацію тіла та розуму; допомагає впевненіше брати верхні ноти. Вокально-технічні вправи мають стилістичну спрямованість (наприклад: музика рок, поп, джаз чи блюз). Залежно від стилю, вправи можуть включати довгі звуки, пентатонічні арпеджіо, інтервали, гами та інші мелодійні фрази в діапазоні октави або більше, які можуть співатися різноманітним голосних звуків, а також трелі губами або мовою, співання змінних голосних. Постійна практика допоможе удосконалити вокальну майстерність та виробити свою власну манеру співу [7, с. 124].

Значущу роль у вокальному виконавстві початківців відіграють голосові ефекти, які мають пряме відношення до естрадного мистецтва.

Під час занять з розвитку вокалу можна використовувати методику Б. Столова, яка відзначається джазовими нюансами (вокальне виконання під орган). В якості акомпанементу використовуються звуки органа, які можна створити за допомогою сучасних технологій, таких як синтезатори та DJ-мікшери. Учні запропоновано ряд вправ, що передбачають спів з приголосними звуками (Б, Д) з додаванням голосних звуків (А, Е). Учень намагається імітувати звук органа для розвитку інтонації. (Рис. 3.1).

Рисунок 3.1 Розспівування під орган

Для того, щоб навчитися співати високі звуки голосно, але при цьому, не напружуватися, потрібно перейти в середній (змішаний) регістр.

Існує багато вправ для настройки середнього регістра. Одна з них – «Ворона» (Рис. 3.2). Виконуючи вправу потрібно спостерігати за активністю рота і м'язів живота, також за відчуттям радості, свободи і польотності звуку. Потрібно невимушено імітувати звуки ворони і постійно підвищувати звучання по півтонах вгору та понижувати по півтонах вниз (вокальний прийом – імітація).

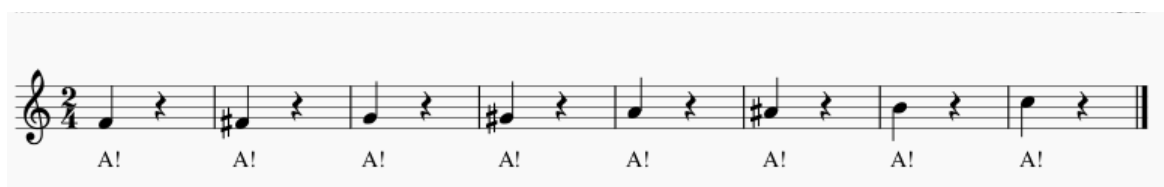

Рисунок 3.2 Вправа «Ворона»

Серед ефективних вправ на розвиток вокального прийому «Йодль», або «Тірольський спів» – вправа на постійну зміну регістрів на звуки «О» (товста маса) та «І» (жорстке змикання). Техніка цього прийому полягає в постійній зміні типу змикання голосових зв'язок – з товстої маси у жорстку. Варто змінювати і позицію звуку та ротової порожнини – зміна голосних букв «О»

(товста маса) та «І» (жорстке змикання). Ці звуки мають постійно змінюватися за такою схемою: «О - І - О - І - О» (Рис. 3.3).

Рисунок 3.3 Вправа «Йодль»

Ефективне використання різних сучасних методів формування співацької майстерності, а також вокальних прийомів та вправ, сприяють індивідуальному розвитку дитини, розвитку культурного потенціалу дитячого колективу та формують позитивну життєву стратегію з орієнтацією на успіх.

ВИСНОВКИ

У курсовій роботі було розглянуто роботу естрадного співу, як потужного засобу музичного виховання і розвитку. Проведено аналіз різних аспектів естрадного музичного мистецтва в цілому, а також окремі питання, пов'язані з естрадним виконавством, а також виховний і розвиваючий вплив естрадного співу на дітей.

Музичне естрадне мистецтво – це складне, багатошарове явище, яке має відносно невелику історію (з другої половини XIX ст.), але за цей час набрало сили за жанрами, стилями та виконавськими напрямками. Народне мистецтво здатне яскраво виразити неповторний образ етносів, звичаї, традиції та особливості національного характеру. Починаючи від допрогресивних форм музикування через так звані «легкі жанри» і закінчуючи суміжними видами мистецтва (художнє слово, конференція, акробатика, циркові елементи, аматорські види творчості), популярна музика користується великою популярністю, хоча в той же час їй властиві нерівномірність і неоднозначність художніх значень.

У даній роботі було досліджено особливості естрадного співу. На відміну від класичного співу, який виник із духовної музики, естрадний спів виник на основі побутового фольклору різних культур і тому характеризується різноманітністю форм і напрямів. Естрадний спів поєднує в собі численні стилі пісні, а також весь спектр вокального мистецтва. Дитяче естрадне виконавство також має свою багату історію та традиції, які знайшли своє відображення не лише в манері співу, а й в усталених формах роботи (гуртки естрадного співу, вокально-естрадні ансамблі, вокальні групи, шоу-групи, вокально-естрадні студії, тощо). Заняття естрадним співом допомагають дитині самовизначитися, зорієнтуватися в навколишньому світі, розвивають її комунікативні здібності, розширюють уявлення про світ і людей, полегшують процес соціальної адаптації дитини, допомагають їй у складному і неоднозначному процесі сприяння самосвідомості.

Розвивати голос, означає розкривати всі найкращі властивості голосу кожної людини, вдосконалюючи його навички до досягнення необхідних якостей і тембральних відтінків. Вокальний спів включає в себе психофізіологічний процес, який пов'язаний з різними емоційними станами людини та має глибокий вплив на її емоційну сферу та розумовий розвиток. Вокал покращує основні психологічні функції людини, і навчання естрадного співу в будь-якому віці стає головним інструментом її виховання та розвитку.

У процесі навчання співу порушуються численні проблеми, які необхідні для естетичного розвитку людини. Це – розширення музичного світогляду, формування музичного і художнього смаку, виховання зацікавленого підготовленого слухача, збагачення і розвиток емоційної сфери, розвиток музичних здібностей, розкриття яскравої унікальної особистості.

Виховання голосу людини – тонкий психофізіологічний процес створення співака митця. Естрадний спів несе великий музичний, духовний, культурний потенціал. Це не тільки кількість нот, акордів і фішок якими можна володіти, а те наскільки людина може відчувати музику за допомогою різних фарб, вміння передати емоцію, стан, свої почуття.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бабіч Д. Р. Формування виконавської майстерності майбутніх артистів естрадних ансамблів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2004. 21 с.
2. Биков В. Ю. Методологічні та методичні основи створення і використання електронних засобів навчального призначення. Комп'ютер у школі та сім'ї. № 3. 2012. с. 3–6.
3. Бобул І. Жанрові форми та стильові конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця ХХ – початку ХХІ століття: автореф. дис. ... канд. мистецтвозн.: 26.00.01. Київ, 2018. 23 с.
4. Бойко О. Українська масова музика: етапи розвитку, національні особливості: дис. ... канд. мистецтвозн.: 17.00.03. Київ, 2017. 215 с.
5. Бойчук А. Естрадне мистецтво співу у виклику сьогодення. Актуальні питання гуманітарних наук. Серія: Мистецтвознавство. 2019. Вип. 2. с. 39–43. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/25_2019/9.pdf
6. Гмиріна С. В. Розвиток харизматичних якостей соліста-вокаліста у процесі фахової підготовки. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. 2019. URL: <https://mmod.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/154>
7. Горбов А. С. Режисура видовищно-театралізованих заходів. Фастів: Поліфаст, 2004. 264 с.
8. Грачова О. О. Українське естрадне виконавство другої половини ХХ століття (тенденції розвитку). Вісник КНУКіМ. 2011. Вип. 25. с. 17–23.
9. Гребельна В. М. Основні напрямки специфіки естрадної драматургії при постановці естрадного вокального номеру. Наукова думка. № 1, 2011. с. 64–68.
10. Довгань О. В. Педагогічна система формування готовності майбутніх естрадних співаків до вокально-педагогічної діяльності. Вісник КНУКіМ, 2008. Вип. 17. с. 40–48.

11. Довгань О. В. Сучасний науковий підхід до вокально-педагогічної діяльності. Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка, 2009. Випуск 67. с. 216–220.
12. Драбчук Ю. П. Українська пісенна естрада 70–80-х рр. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: філософія, культурологія, соціологія. 2014. № 7. с. 69–72.
13. Дрожжина Н. В. Теоретико-методичні засади естрадно-джазового співу: навч-метод. посібник. Харків: «Майдан», 2010. с. 1–42
14. Дрожжина Н. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства:17.00.03. Харків, 2008. 16 с.
15. Захава Б. Є. Майстерність актора та режисера: навчальний посібник. Київ: РАТІ, 2008. 432 с.
16. Ігнатенко О. Електронні освітні ресурси як невід’ємна складова освітнього процесу. Освіта. Технікуми, коледжі. 2016. № 3,4 (41). с. 15–18
17. Калиниченко І. З історії української естради: короткий огляд від 50- х до сьогодення. URL: <https://maysterni.com/publication.php?id=70257>.
18. Кліп О. Навчання естрадному співу на музичних факультетах педагогічних вузів: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2003. 25 с.
19. Конен В. Третій пласт: нові масові жанри в музиці ХХ ст. 1994. 319 с.
20. Крістін Лінклейтер. Звільнення голосу. К., 1994. 117 с.
21. Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси – дидактичні вимоги і класифікація. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології. с. 214–218.
22. Лисенко Ю. О. Соціально-педагогічні чинники впливу сучасної естрадної музики на молодіжну субкультуру: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.05. Луганськ, 2011. 20 с.

23. Мозговий М. П. Особливості українського шлягеру в контексті розвитку національної естради. Вісник ХДАДМ. Харків: ХДАДМ, 2008. № 10. с. 72–79
24. Мозговий М. П. Становлення і тенденції розвитку української естрадної пісні: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства. Київ, 2007. 20 с.
25. Мурзай Г. М. Методика викладання вокалу: навч.-метод. посіб. Луганськ: ДЗ ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2010. 178 с.
26. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 01.10.2012
27. Откидач В. Естрадний спів і шоу-бізнес: навч.-метод. посіб. Вінниця: Нова книга, 2013. 368 с.
28. Плахотнюк В. Етномистецькі виміри популярної музичної культури в Україні другої половини ХХ століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Київ, 2011. 19 с.
29. Положення про електронні освітні ресурси. № 1060 URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/338608__631558
30. Поплавський М. М. Антологія сучасної української естради. Київ: Преса України, 2004. 416 с.
31. Рябуха Т. Витоки та інтонаційні складові української пісенної естради: автореф. дис. ... канд. Мистецтвозн.: 17.00.03. Харків, 2017. 20 с.
32. Самая Т. В. Естетичні проблеми саунду у естрадному вокальному виконавстві. Міжнародний вісник. Київ, 2015. № 2 (5). С. 193–199.
33. Самая Т. Вокальне мистецтво естради як чинник культурного життя України другої половини ХХ – початку ХХІ століття: дис. ... канд. мистецтвозн.: 26.00.01. Київ, 2017. 199 с.
34. Сапожник О. В. Популярна естрадна музика в Україні: історичний екскурс. Мистецтво та освіта. 2003. № 4. с. 11–13.
35. Хоменко. А. Б. Постановка голосу - навч.-метод. посіб. Ніжин, 2011. 127 с.

36. Цзінхен Г. Формування сценічної культури майбутніх учителів музичного мистецтва засобами естрадного співу: дис. ... кан. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2015. 204 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

План-конспект індивідуального заняття в студії естрадного співу

Тема заняття: Вокально-технічна робота з репертуаром.

Мета: *дидактична* – зміцнення артикуляційного та вокального апарату, продовження роботи над чистотою виконання пісень та виконавською майстерністю; відпрацювання вправ на формування вокальних навичок; навчання вокальним прийомам: фальцет (жорстке змикання); йодль; переходи з товстої маси змикання зв'язок через йодль на тонку і навпаки; глісандо;

розвивальна – розвиток музичного слуху; розвиток інтонаційного слуху через вивільнення голосу від зажимів;

виховна – виховувати вміння творчої взаємодії з викладачем.

Музичний матеріал: вокальні вправи, Т. Кароль «Україна – це ти», ILLARIA «Відьма».

Обладнання: музичний центр, мікрофон, відеофайли, комп'ютер, фортепіано, звукозаписуюча апаратура.

Хід заняття:

1. Організаційний момент:

а) привітання, активізація уваги, створення психологічної установки на творчу, плідну співпрацю на занятті;

б) бесіда про важливість чистоти інтонації в пісні, яка залежить від коректної і здорової співочої роботи, через правильну техніку та прибирання зажимів;

в) розспівка;

г) робота з репертуаром.

2. Актуалізація опорних знань. важливість чистоти інтонації в пісні, яка залежить від коректної і здорової співочої роботи, через правильну техніку та прибирання зажимів;

а) що таке вокальна підтримка (стабілізація) ?

б) види підтримки;

Підтримка – це: вміння затримати видих; відкладання видиху; свідомий контроль над видихом; кількість енергії; баланс руху і супротиву.

У процесі навчання вокалу ми часто чуємо такі рекомендації: «не напружуй шию, плечі», «розслабся». Однак не так однозначно. У нашому тілі багато м'язів. Необхідно диференціювати момент фіксації організму, його зібраності та момент затиску.

Якщо працює правильно дихання, то знімаються затискачі з голосових зв'язок, з плечового суглоба, шийного відділу, з нижньої щелепи, тобто все вільно.

Види підтримки:

- Вільна (відразу після вдоху, коли діафрагма опущена і може так триматись деякий час);
 - Активна (свідоме підключення підтримуючих м'язів);
- Внутрішня (баланс роботи м'язів руху, супротиву).

Якщо правильно та вільно працює мовленнєвий апарат, вільна нижня щелепа, правильне формування звуків, то зберігається однорідність тембру голосу без ломки голосу на інші режими звукоутворення. В цілому, тіло вокаліста вільне і в співі, і в русі, і у розмові. Щоб розвивати вокальну техніку, кожне заняття бажано відпрацьовувати м'язеву пам'ять та напрацьовувати вокальні прийоми за допомогою комплексу вправ.

Виконання комплексу вправ:

Насамперед, це розігрів дихання: вправа на legato та staccato по 4, 8, 12 та 16. На склад «тс», вправа виконується на одному диханні;

Вправа «собачка», язик максимально витягуємо вниз, і часто-густо дихаємо, як песик. Ми активно задіємо м'язи сонячного сплетіння, тренуємо їх, розминаємо.

Далі, вправи для звільнення мовленнєвого апарату, затискачів нижньої щелепи:

Вправа «Язик»

- уколи кінчиком язика, кругові обертання язиком, жування язика;
Вправа «Буратіно»
- клацання язиком (як конячка) з витягнутими губами, потім на посмішці;
Вправа «Зівок»
- імітація глибокого позіхання;
Вправа «Щічки»
- надуваємо та здуваємо щоки.

Всі вправи робляться максимально активно. Далі вправа для однорідності тембру голосу.

Вокальні розспівування:

- вправи на розвиток кантилени та довгого дихання;
- вправи на поєднання типів змикання голосових зв'язок: імітація машинки, починаємо з нижнього регістру до верхнього і назад, на одному диханні. На склад «трр» з верхнього регістру рухаємося вниз.

Далі блок вокальних розспівок, де формується єдина співоча манера, артикуляція, кантилена.

Спів закритим ротом (на мурмурандо) сприяє вирівнювання тембрового звучання, слухового налаштування. Вправа співається зі злегка розімкнутими зубами, (рот закритий), високе м'яке піднебіння, відчуттям звуку у верхньому резонаторі, на приголосний звук «М», потім додаємо голосні а, и, і, о, у.

Вправи на губні та язикові трелі.

Потім, розспівування на однорідність тембру. На склад «Так» за октавами туди і назад.

- на одній ноті виконуємо 4 хі + 4 хе + 2 ха + 2 хо + довга ху – сприяє розвитку контролю видиху, гнучкості голосу, звільнення щелепи, формує рівність голосних;
- іі – ее – аа – оо – уу – у у і двічі (Рис. 1) – розвиває гнучкість та рухливість голосу, чистоту інтонування;

- і-е-а (попередньо у діапазоні квінти у швидкому темпі) + о-у квінтового тону і тоніка – розвиток чистоти інтонації, спів нон-легато, рухливість голосу.

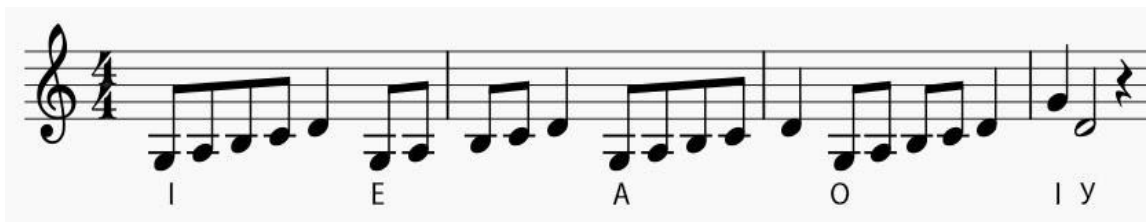

Рисунок 1.

- У діапазоні квінти (Рис. 2) у швидкому темпі і-е-а-о-у + активне сонячне сплетіння ха-ха-ха-ха + октавний перехід зі зміною режимів змикання голосових зв'язок у-и-у – сприяє розвитку контролю видиху, гнучкості голосу, формує рівність при співі голосних.

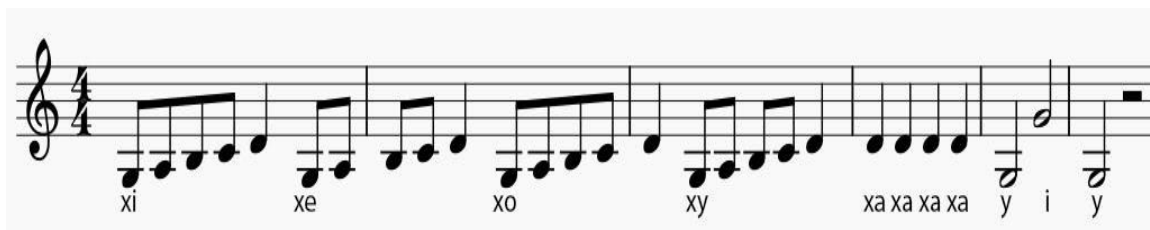

Рисунок 2.

3. Сприйняття нової теми.

Сьогодні ми продовжимо оволодіння вокальними прийомами: фальцетний, (жорстке змикання); йодль; переходи з товстої маси через йодль на жорстке (фальцет) і навпаки; глісандо.

Жорстке змикання (фальцет) – специфічний прийом, який розрізняють через придихову атаку виконуваного звуку, найчастіше застосовується у джазовій та естрадній музиці. Вставки, заспівані на жорсткому змиканні, збагачують пісню не тільки динамікою, але і дарують їй чуттєвість і ніжність, зближуючи виконавця зі слухачем.

Вправа «Папара» (Рис.3) – допомагає оволодіти жорстким змиканням з твенгом, розвиває витривалість.

Рисунок 3.

Виконання вправ, зображених на рис. 4 на переході з товстої маси змикання голосових зв'язок через йодль на жорстке змикання (фальцет).

Рисунок 4.

- напрацювання прийому «йодль» – на звук «і» та «у»;
- глісандо зверху вниз на звук «у» (виконується розслаблено з переходом у кінці на «механічну вібрацію»);
- напрацювання прийому «фрай»;

- «I will love you» – поєднання прийомів «фрай» та «йодль»;
- «Navana» – поєднує у собі всі окремі навички та прийоми над якими працювали у попередніх вправах: підтримка, робота сонячного сплетіння, гнучкість голосу, спів у різних типах змикання голосових зв'язок .

Робота над піснею Т. Кароль «Україна – це ти».

а) про що ця пісня?

б) які вокальні прийоми використовує співачка у цій пісні?

в) виразне промовляння слів пісні по фразах;

г) виконання мелодії пісні на один слог, або скет;

д) виконання пісні зі словами.

Звернути увагу на:

- підтримка (стабілізація);
- гнучкість роботи гортані;
- правильне положення язика;
- точне інтонування;
- однорідність тембру голосу;
- використання різних видів звуковедення;
- артикуляційні навички.

(В процесі виконання формувати та закріплювати вокальні навички , м'язеву пам'ять, домогтися кантиленного звучання, фразування, осмислення художнього образу).

Робота над піснею «Відьма» ILLARIA з мікрофоном.

а) відпрацювання в пісні нових вокальних прийомів;

б) вчити переходи з активною підтримкою, з товстої маси змикання, через йодль на жорстке змикання (фальцет) і навпаки;

в) робота над переходами глісандо;

г) домогтися кантилени (протяжності) у виконанні;

д) працювати над рухливістю голосового звучання.

Робота над піснею з мікрофоном: низькі ноти у жорсткому змиканні з необхідним твенгом, глісандо (плавний перехід з ноти на ноту), звернути увагу на силу подачі звуку у мікрофон під час різних вокальностей, мікстового та фальцетного виконання; використання мікрофону на низьких звуках.

Додавання хореографічних рухів для відпрацювання координації..

4. Осмислення та систематизація.

а) проспівати нові прийоми самостійно;

б) проаналізувати власне виконання.

Закінчення уроку.

метадані

Заголовок

Вокальне виконання (естрадний спів), як основа музичного виховання

Автор

Маланюк Ірина Науковий керівник / Експерт

підрозділ

King Danylo University

Тривога

У цьому розділі ви знайдете інформацію щодо текстових спотворень. Ці спотворення в тексті можуть говорити про МОЖЛИВІ маніпуляції в тексті. Спотворення в тексті можуть мати навмисний характер, але частіше характер технічних помилок при конвертації документа та його збереженні, тому ми рекомендуємо вам підходити до аналізу цього модуля відповідально. У разі виникнення запитань, просимо звертатися до нашої служби підтримки.

Заміна букв		571
Інтервали		0
Мікропробіли		3
Білі знаки		0
Парафрази (SmartMarks)		159

Обсяг знайдених подібностей

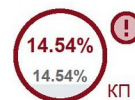
Зверніть увагу, що високі значення коефіцієнта не автоматично означають плагіат. Звіт має аналізувати компетентна / уповноважена особа.

КП 1

25

Довжина фрази для коефіцієнта подібності 2

КП 2

9794

Кількість слів

74527

Кількість символів

Подібності за списком джерел

Прокручіть список та аналізуйте, особливо, фрагменти, які перевищують КП 2 (позначено жирним шрифтом). Скористайтеся посиланням "Позначити фрагмент" та перегляньте, чи є вони короткими фразами, розкиданими в документі (випадкові схожості), численними короткими фразами поруч з іншими (мозаїчний плагіат) або великими фрагментами без зазначення джерела (прямий плагіат).

10 найдовших фраз

Колір тексту

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	НАЗВА ТА АДРЕСА ДЖЕРЕЛА URL (НАЗВА БАЗИ)	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)	
1	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	187	1.91 %
2	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	132	1.35 %
3	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	123	1.26 %
4	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	120	1.23 %
5	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	119	1.22 %
6	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	81	0.83 %
7	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	63	0.64 %

8	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	58	0.59 %
9	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	53	0.54 %
10	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	47	0.48 %

з бази даних RefBooks (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з домашньої бази даних (0.00 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-----------	--

з програми обміну базами даних (0.60 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗАГОЛОВОК	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	"Формування сценічно-виконавської майстерності майбутнього вчителя музичного мистецтва" 11/15/2022 Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (Факультет педагогіки, психології та мистецтв)	28 (3) 0.29 %
2	Формування сценічно-виконавської культури учнів старшого шкільного віку 11/15/2023 Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (кафедра мистецької освіти)	19 (1) 0.19 %
3	Кібербулінг у підлітковому середовищі 1/28/2021 Khmelnysky Humanitarian Pedagogical Academy (КНПА)	12 (1) 0.12 %

з Інтернету (22.35 %)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ДЖЕРЕЛО URL	КІЛЬКІСТЬ ІДЕНТИЧНИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
1	https://repository.sspu.edu.ua/bitstream/123456789/9620/1/Julai_Y_V.pdf	1873 (68) 19.12 %
2	https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/3827/%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0.pdf?sequence=1	239 (12) 2.44 %
3	https://olgaluniaka.blogspot.com/2022/05/normal-0-false-false-false_98.html	24 (2) 0.25 %
4	http://www.aphn-journal.in.ua/archive/25_2019/9.pdf	19 (2) 0.19 %
5	http://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2260/Bobul-disser.pdf?sequence=1	12 (1) 0.12 %
6	http://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/166/%D0%94%D0%BE%D1%86.%D0%9B%D0%B5%D0%B2%D0%BA%D0%BE%20%D0%92.%D0%86.%D0%A2%D0%B8%D0%BC%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%97.%D0%A0.%D0%96%D0%B0%D0%BD%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BE-%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D1%8E%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D0%BE%D1%97%20%D0%BF%D1%96%D1%81%D0%BD%D1%96%20%D0%B2%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96.doc?sequence=1&isAllowed=y	8 (1) 0.08 %
7	http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgijrbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apkant_2012_12_45.pdf	8 (1) 0.08 %

Список прийнятих фрагментів (немає прийнятих фрагментів)

ПОРЯДКОВИЙ НОМЕР	ЗМІСТ	КІЛЬКІСТЬ ОДНАКОВИХ СЛІВ (ФРАГМЕНТІВ)
------------------	-------	---------------------------------------

ЗВО «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
КАФЕДРА ЕСТРАДНО-ВОКАЛЬНОГО МИСТЦТВА

КУРСОВА РОБОТА
З методики викладання естрадного співу

На тему:
Вокальне виконання (естрадний спів), як основа музичного виховання

Студенти 4 курсу МС-2020 групи
напряму підготовки _____

Маланюк Ірини Ігорівни

Керівник Струтинська Христина

Викладач естрадного вокалу

Національна шкала _____

Кількість балів: ___ оцінка: **ECTS**

Члени комісії _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ - 2023

ЗМІСТ

ВСТУП 3

РОЗДІЛ I ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ ЕСТРАДНОГО СПІВУ 5

1.1. Історичні етапи розвитку вокального естрадного виконавства 5

1.2. Особливості естрадного виконавства як основа музичного виховання 11

РОЗДІЛ II ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ ЕСТРАДНОГО СПІВУ 15

2.1. Особливості підготовки естрадного виконання в музичному вихованні 15

2.2. Використання новітніх технологій в процесі підготовки естрадного виконання 24

РОЗДІЛ III МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНОГО ВИКОНАННЯ ЕСТРАДНОГО СПІВУ 30

3.1. Розробки індивідуальних занять та методів формування вокальних навичок естрадного співу 30

ВИСНОВКИ 35

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 36

ДОДАТКИ 39

ВСТУП Актуальність теми. Наразі в усіх сферах життя та діяльності людини відбуваються кардинальні стрімкі зміни обумовлені соціальними, політичними, економічними чинниками, а також сучасними викликами, зокрема такими як пандемія COVID-19, а за нею й повномасштабне вторгнення в Україну.

Ці зміни стосуються насамперед культури - сфери реалізації творчого потенціалу людини. Сучасний стан культурної індустрії та поп-арту зокрема вимагає розробки нових концептуальних засад розвитку та ефективних підходів, рішень і методик їх реалізації. Музика - могутня і чарівна сила, її вплив на серця людей, її роль в історії людства величезна. Минають століття, змінюються суспільства, але в усі часи і в усіх народів музика є постійним супутником людини протягом усього її життя. Однією з важливих галузей музичної взаємодії є вокальне виконавство, особливо у формі естрадного співу. Цей вид мистецтва функціонує не лише як елемент розваги, а й як центральний компонент музичної освіти.

Естрада - вид сценічного мистецтва розважального характеру, що поєднує в собі спів, хореографію, оригінальний жанр, театр, художнє читання тощо. З моменту свого виникнення і до сьогодні поп-арт користується великою популярністю серед широких верств населення завдяки своїй доступності, лаконічності, простоті художніх засобів, ефектності та близькості до проблем сьогодення. Музичне виховання - це процес передачі і засвоєння музичних знань, умінь і навичок, спрямований на розвиток і формування музичних нахилів, умінь, смаків та ідеалів, спонукання людини до музично-естетичної діяльності. Метаморфози в сучасному музичному світі піддають поп-спів впливовому переосмисленню, яке розширює його масштаби та надає йому нових граней вираження. Термін сучасний спів, який включає різні музичні жанри, стає все більш поширеним. У цій роботі ми спробуємо зрозуміти роль вокального виконавства, з акцентом на естрадному співі, як основи музичної освіти. Висвітливо його значення як засобу вираження, розглянемо особливості та